ЧЫЛА ЭЛЛАСЕ ПРОЛЕТАРИЙ-ШАМЫЧ, УШНЫЗА! Ленин-Сталин паша верч кучедалаш ямде лий!

ЯМДЕ ЛИЙ

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ

ГАЗЕТ АК: идалыклан 2 т. 16 ыр. пел ийлан 1 т. 8 ыр.

ТУНЕММЕ ИЙ ПЫТЫШ, КАНИКУЛ ТӰҤАЛЕ. ШКОЛЬНИК-ШАМЫЧ, ВЕСЕЛАН КАНЫЗА!

РЕДАКЦИЙЫН КАҤГАШЫЖЕ

ОТРЯДЛАН ИДАЛЫК МУЧКО ПАШАМ ЫШТЫМАН

*Ш*коллаште испытаний пытыш. Тунемше-шамыч каникулыш канаш кайышт. Каникул жапыште сайын канен моштет гын, шуко вийым погаш лиеш, а вара адакат сайынрак тунемаш тӱҥалат.

Каникул годым канымашым кузе организоватлыман? Тыгай йодыш редакцийыш чӱчкыдынак пура. Южо отряд вожатый-шамыч кеҥеж жапыште пионер пашам кузе ыштышаш нерген огыт шинче. Кеҥежым пионер отряд пашам ыштыман огыл, манын йоҥылыш шоныщо-шамычат улыт.

Кеҥеж жап—отрядлан пашам ышташыже эн сай жап. Эҥер воктен путешествий дене каен, тудым исследоватлаш, военный техникын чыла правилже почеш военный модмашым организоватлаш, шке вожатый дене пырля чодраш кайаш, палаткым шупшаш да икмыняр кече илаш, чодыраште илыше-шамычым эскераш могай сай паша! Отряд кӧргыштӧ але вес отряд дене соревнованийым эртараш, оборонный значоклан нормым сдатлаш кеҥеж жап—эн келшыше жап.

Тыгак отряд пеш шуко тӱрлӧ моло пашам ыштен кертеш. Но шуко отряд-шамыч тидым огыт ыште. Кеҥеж жапыште отрядшат шалана. Йоча-шамыч шыже марте посна-посна пернын коштыт. Тыгай порядкым йӧршынак пытарыман. Отрядлан чумыр идалык мучко пашам ыштыман.

Шуко отрядлаште южо йоча-шамыч каникуллан ӧрдыжкӧ каят. Тыгай отрядлаште пашам кузе ышташ? Вара тиде пионер илышыште чаракым ыштен кертеш мо? Отряд иземын, но отрядак кодын. Тудын лӱмжат, номержат, знамяжат, барабанжат кодыныт. Изи отрядат кугу отряд семынак пашам ыштен кертеш.

Торашке мӧҥгышкыт кайше йоча-шамыч колхозышто звенам организоватлат. Звенаш тӱрлӧ класслаште тунемше тӱрлӧ ийготан йоча-шамыч логалыт гынат, тыште нимогай шучкылык ок лий.

Отрядлан кужак чумыргаш? Школ кеҥежлан петырна, но пионер-шамычлан тудо ик-кок пӧлемым пуде ок керт. Тыгак колхозный клублаште погынаш лиеш.

Кеҥеж жаплан торашке (уналыкеш мойын) кайше-шамычлан мом ышташ?

Нуно еҥ илыдыме пустыныш огыт кай. Кушко нуно каят, чыла вереат пионерский отряд, форпост-шамыч улыт. Йоча шамыч кеҥежым туштo шоген кертыт. Пионер-шамыч керек могай тораште лийыт гынат, шке отрядышт дене кылым кучыман. А шыжым адакат дружный пионер еш чумырга да пионер-шамыч первой сборыштак кеҥежым кузе эртарымышт нерген отчетым пуат. Школласе старший вожатый ден отряд вожатый-шамычлан отрядым погаш да торашке кайшаш шамычын пален налашышт кӱлеш. Нунылан кеҥеж жапыште мом ышташ кӱлмӧ нерген наказым пуман. Мӧҥгӧ шышт кодшо-шамыч дене каникул жапыште пашам кузе ыштышаш нерген кызытак каҥгашыман.

КАП-КЫЛНАМ ТАЗАҤДЕНА

Тунемме ий пытыш. Ынде ушнам кандарена, кап-кылнам тазаҥдена. Кызыт „Олык нур“, „Шанче“ „Кожланур“ колхозласе йоча-шамыч тӱшкан кол кучаш, йӱштылаш, модаш коштына. Йоча-шамычлан колхозник-шамыч спортивный площадкым ыштен пуышт. Ме куанен модына. Колхозник-шамыч коклаште газетым лудына. Пырдыж газетым луктaш полшена. Мый „Шанче“ колхозышто редколлегий членлан шогем. Ныл номырым луктына. Газет лу кечылан ик номер лектеш. Шкенан колхоз пасушто шӱкшудым кӱрына. Шефыш налме колхоз имньым йӱштылташ, пукшаш коштктена. Пожарын зиянже нерген изи йоча-шамыч коклаште умылтарена.

Морозов Л.

Арын пеле кыдалаш школышто тунемше, Морко район.

МЕМНАН ШОНЫМАШНА

Тунемме ийым пытарышна. Ынде кеҥеж каникулышто ушнам кандарена. Сталинский Конституций канаш пеш кугу правам пуэн. Тиде правам сайын шуктышашлан чыла условийым ыштыме. Шӱдӧ дене пионер лагерь, площадке, чапле сад, чодра, олык, кумда колхоз пасу—чылажат мемнам вучат.

Мемнан Арбан пеле кыдалаш школысо пионер отрядыште 4 звена ыле. Нине звена-шамыч теле гоч пашам сай ыштышт. Кеҥеж жаплан 25 йоча дене пионер отрядым почмо. Вожатыйлан примерный пионер Чулков Иваным сайлыме.

Историй дене телым тунеммынам пеҥгыдемдашлан ме каникул жапыште музейыш кайнена. Газет кузе ышталтмым палаш Йошкар-Ола типографийыш толнена. Кинош, театрыш организованне коштына. Ялешна спортивный площадкым почына, волейболым, крокетым налына. Кажне пионерат оборонный значекан лийман. Ме оборонный значеклан нормым сдатлымашым кумдан организоватлена.

Кызыт шкенан колхоз пасушто йӱк-шудым кӱрына.

Александров Илья.

Арбан пеле кыдалаш школ, Йошкар-Ола район.

Сӱретыште: Морко кыдалаш школышто тунемше отличник-шамыч. Шола тыч пурлашке 6-шо классым пытарыше **Вера Солдаткина**, 4-ше классым пытарыше **Галя Деминцева**, **Вася Матвев**. Фото **Дмитриевскийын**.

КАНЫШЫМ МОШТЕН ЭРТАРЕМ

Мыйын каныме жапем эргыч кас марте эре яндар южышто эрта. Чодраште, олыкышто тӱрлӧ пеледышым, насекомый-шамычым погем. Чевер кече годым йӱштылам, колым кучем. Мыйын изи библиотечкем уло. Тушто 20 наре рушла да марла книга-шамыч улыт. Руш кугу поэт А. С. Пушкинын „Капитанская дочка“ книгажым эн чот йӧратен лудам. Адак кинош, спектакльыш коштам. „Ямде лий“. „Рвезе коммунист“, „Марий коммун“ газет-шамычым налын, лудын шогем.

Веденкин Максим.

Тошто-Тор'ял пеле кыдалаш школышто тунемше. У Тор'ял район.

АЙ, МОГАЙ ВЕСЕЛА!

Помар пеле кыдалаш школышто тунемше-шамыч каныме жапым пеш веселан эртарат. Кажне кечын волейбол, футбол дене пеш йӧратен модына. Модышым физкультурник Сергеев Г. И. сайын вуйлата. Библиотекыште шахмат, шашке дене турнирым эртарена. Гармоньым, патефоным шоктена. Тӱрлӧ газетым, журналым, книгам куанен лудына.

Казаков Йыван.

Звенига район.

Отряд мом пунчалын

Нолядӱр тӱҥалтыш школысо (Йошкар-Ола район) пионер отрядыште ӱмаште 20 пионер веле ыле. Тунам вожатый пашам пеш начар ыштен. Вожатыйлан мыйым сайлымек уло виеем дене пашам виянгдаш пижым. Отряд кушкаш тӱҥале. Кызыт тушто 30 пионер уло.

Кеҥеж каникулыш кайме деч ончычак отряд сборышто кеҥеж каникулым эртарыме нерген каҥгашен налына. Отрядыште пашам идалык мучко ыштен шогаш манын решитлышна. Пионер шамыч оборонный значоклан нормым сдатлаш, спортивный площадкым ыштен, баскетболым, волейболым, крокетым налаш ойлышт.

Чегаев Н. Г.

Нолядӱр тӱҥалтыш школысо пионер отряд вожатый.

Гербарийым ыштем

Мый каникулым сай эртараш тӱҥальым. Кызыт олыкышто тӱрлӧ пеледышым погем. Тудын дене гербарийым ыштем. Иолташем-шамыч дене пырля кол кучаш, йӱштылаш коштына.

Загайнова Зоя.

Юледур" колхоз, Роҥго район.

Тӱшкан чодраш коштына

Ме, Сенькан тӱҥалтыш школышто тунемше шамыч, организованно чодраш, олыкыш экскурсий дене коштына. Адак гербарийлан тӱрлӧ шудым погена. Эрдене зарядкым ыштена.

Петров Ф.

Лагерьыште канаш тӱҥалыт

Проверочный испытаний пытыш, кеҥеж каникул шуо. Испытанийым „отлично“ да „хорошо“ сдатлыше-шамыч лагерьыш каяш тӱҥалыч. Теве мемнан школысо сай тунемше Жуков Йыван, Алексеев Петр, Никифоров Иыван, Тойдыганова Ч., Тихонова М., Васильева О., Микубаева Т., Гаврилов А. да Бойкова Мария „Таир“ лагерьыш канаш каяш палемдалтыныт.

Сергеев Саню.

Корамас пеле кыдалаш школ, Сотнур район.

РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидат-шамыч

Василий Михайлович Архипов

Йошкар-Олинский городской 668 №-ан избирательный округ

Йошкар-Оласе учреждений ласе, предприятийласе да учебный заведенийласе предвыборный погынымашшамыч Йошкар Олинский городской избирательный округ гыч РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан ик йӱк дене Василий Михайлович Архипов йолташын кандидатуржым выдвигатлышт. Тыгак Йошкар Ола, Морко, Сотнур да Звенига районысо колхозник - шамыч п у н ч а л ы н ы т. Шемер - шамычын йодмыштым шуктен, окружной избирательный комиссий Архипов йолташын кандидатуржым регистрироватлен. Тудо мемнан республикысе партийный организацийым вуйлата: ВКП(б) обкомын первой секретарь обязанностьым шуктен шога.

Василий Михайлович калыкын ӱшанжым честь дене шукта, садлан избиратель-шамыч тудын верч шке йӱкнам ик ен семын пуена маныт.

Тудо але кумло иаш веле. Производствышто изинекак пашам ышташ тӱнгалын. 1925 ий марте типографийыште наборщиклан пашам ыштенат, комсомольский, партийный пашаш выдвигатлалтын. Кӱчык жапыштак республик партийный организацийым вуйлатымашке шуын. Шемер калыкын тушманже - шамыч вашталеш Архипов йолташ чакныде кучедал толеш.

Тимофей Ильич Кавалеров

Козмодемьянск оласе 671 №-ан избирательный округ

Козмодемьянск оласе пашазе ден служащий-шамыч РСФСР Верховный Совет депутатыш кандидатлан шкеныштын избирательный округышт гыч Тимофей

Ильич Кавалеров йолташым палемдышт. Тунамак тиде олым Юриныс е коваште завод пашазе-шамыч, Юрино, Кырык-Мари да Еласал районласе колхозник - шамыч руалтышт. Нунын обший погынымашыштын лукмо пунчалым ончен, окружной избирательный комиссий Кавалеров йолташын кандидатуржым ре гистрироватлен.

РСФСР Верховный Советын депутатше лияш Тимофей Ильич достойный кандидат. Тудо комсомол радамеш шуаралт кушкын. 1929 ий гыч ВКП(б) членлан шога. Комсомол пашам, газет пашам ятыр ыштен. Москосо КУТВ-м (Коммунистический университет трудящихся востока) тунем пытарен. Тулеч вара ВКП(б) Марий обкомын школ отделжым вуйлатен, а кызыт печать отделым вуйлата.

Т. И. Кавалеров — пеш чуткий да кажне дек внимательный ен, тушман-шамычым чакныде шалатен шогышо большевик.

Шӱдӧ процент избиратель голосоватлен

12 июньышто шке республик Верховный Советыш депутат-шамычым сайлыше Армянский калыкын илышыштыже историческийй кече эртыш.

Ереван оласе 1 № СК избирательный округ 4-ше участковый избирательный комссий председатель Варшам Аршакович Арутюнян йолташ микрофон деке толе. Тудо куанымашан йӱк дене эфирыш увертара.

—Пӱтынь тӱнясе шемер шамычын гениальный вождь кугу Сталин баллотироватлалтме, Ереван ола 1 № СК избирательный о к р у г ы н ылымше участкыштыже Армянский ССР Верховный Советыш сайлымаш пытыш. Чылаже 1252 избиратель гыч голосованьышке 1252 ен участвоватен.

— Тылеч посна мемнан участкыште А р м е н и й ы н тӱрлӧ районлаже гыч толшо 233 избиратель участвоватлен.

4 ше участкысе избиратель-шамыч голосованьышке шӱдӧ процент участвоватлен, пӱтынь армянский калык ончылан, ушемысе чыла калык ончылан шкеныштын коммунистический партийлан да тудын гениальне вуйлатышыже йӧратыме Сталин йолташлан преданностьыштым ончыктеныт.

Положенийым лудын шогем

Мый шке ешемлан РСФСР ден Марий АССР Верховный советыш сайлыме нерген положенийым лудын шогем. Тугак международный положений нергенат газет гыч лудам.

В. Загайнов.

Кужмарий пеле кыдалаш школ Ронго район

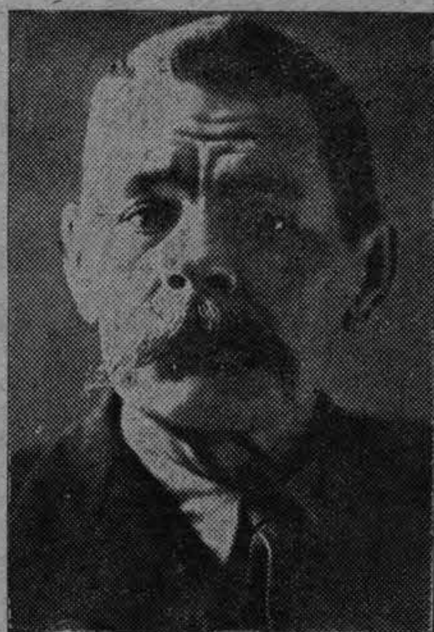
А. М. Горькийын колымыжлан кок ий темеш

Йоча-шамычын эн лишыл йолташышт

Кугу советский писатель Алексей Максимович Горький колымылан весерла, 18 июньышто кок ий темеш. Кугу талантан айдемым, йоча - шамычын эн лишыл йолташыштым ме нигунамат огына мондо. Тудо мыланна пеш шуко чапле книга - шамычым возен коден.

Горький йоча-шамычым пеш чот йӧратен. Йоча-шамычлан колтымо ик письмаштыже тудо тыге воза:

„Мый йоча - шамыч деве модаш пеш чот йӧратем, тиде мыйын тошто привычкем: мый иктаж лу иаш улмем годым изи шольым онченам—тудо колен; вара адак кок йочам о н ч е н а м, да адак, пытартышлан, коло иаш улмем годым, мый шке илыме урем гыч пайрем годым йоча-шамычым чумырем да кече мучкылан чодраш нангаем ыле...

Кудыт марте але лу наре йоча лиеш ыле. Нуно изи, кудыт гыч лу иаш марте лийыныт. Чодраште курштылтат, ноят, вара мӧнгышкат йолын каен огыт керт ыле.

Но мыйын тидлан лӱмын ыштыме креслом лийын. Мый тудым тупешем да вачешем кылдем ыле, туш ко йоча - шамыч шинчыт вара нуным пасу деве сайын мӧнгышкӧ нумал каем. Чудесно!..“

Горький йоча-шамыч деч, шуко серышым наледен. Нунылан кангашым пуеден. Тудын кангашыже почеш ик кана игоревский йоча-шамыч Игоркысо илыш нерген ойлымаш кнагам возеныт. Кнагам возымаште шӱдӧ утла йоча-шамыч участвоватленыт. Но кнагам в о з е н пытармешке Алексей Максимович колен.

Алексей Маскимович але шуко ий илен кертеш ыле. Фашизмын троцкистско бухаринский агентше-шамыч тудын илышыжым лугыч кӱрлыныт. Совет калык какше тушман кашаклан ӱчым шуктыш: нуным мланде ӱмбач ӱштылмӧ.

●●●●

„Артекыш“ кайышт

6 июньышто Марий АССР гыч Всесоюзный пионерский лагерыш — „Артекыш“ 7 пионер каен. Нуно тӱрлӧ верла гыч улыт. Шукышт детдомлаште илеңыт. Теве нуно: Макаров Алексей—Люльыан детдом (Оршанке район), Домрачев Иван—Ежовский детдом (Йошкар-Ола район), Горбунова Таня—Сурский детдом (Еласовский район). Садриева Мнувира—Парань га детдом.

Канаш кайше-шамычын чурийыштышт мучашдыме куанымаш. Вет нуно уло тӱнян шинчыме, каныме верыш—Крым полуостровыш каят, адак вет Совет Ушемын шӱмжым—Москвам ужыт! Тышке логалаш пеш кугу пиял. Нуно вет кокла шот дене тунемше огыт ул, чылашат отличник, тале общественник улыт. Нуным ятыр кана шергакан пӧлӧк дене премироватленыт. Теве Макаровлан гын премийлан костюмым налын пуэныт.

— Мый „Артекыште“ кум оборонный значеклан нормым пуаш шонем,—манеш Г о р б у н о в а Таня.

— Мыят тугак Адак экскурсийыш, походыш кошташ,—Козмодемьянск гыч толшо Васильев Борис ойла.

Федотов Й.

Йоча-шамычлан мыйын оем

И. В. Мичуринын статьяже

Кум ий ожно, 7 июньышто кугу ученый-садовод Иван Владимирович Мичурин колен. Мичурин йоча-шамычым пеш п а г а л е н. Садоводство шотышто ш у к о сай ойым пуэн. Тугак пионер газетлашке шуко статьям возен. Таче ик статьяжым „Ямде лий“ газетеш печетлена.

Йоча-шамыч, Октябрьский революций мыланна пеш кумда кӧрным почын. Тудо природым сеныме пашаште уш ден физический виййым кучылташ пеш кугу йӧным пуэн.

Мыйын илышем садыште эрта. Садланак темдан уло вниманьыдам ужар растений дене паша ыштымашке, калык озанлыкын эн кӱлеш отрасльыжым—садоводствым виянддыме пашашке ушынем.

Мемнан правительстве промышленный садоводствым шараш чот тырша. Мемнан эллан плодо-ягодный, огородный да бахчевой растенийын нӧшмыжӧ пеш кӱлеш. Тиде шотышто, йоча шамыч, шуко пашам ыштен кертыда. Теве олмам, грушым, сливым, вишным, киярым, арбузым, дыньым кочкыда. Нунын нӧшмыштым лаканыш к ы ш к а ш огыл, а школыш кондаш кӱлеш. Мый чыла пионер, школьник-шамычлан кажне ийын теве мом обязательне погаш кӱлешлан шотлем: олман, грушын, вишнын сливын кычкыштым 100 грамм дене, але шоптырын, снегын, ынжын, ежевикын нӧшмыштым 10 грамм дене; киярын, дынын, арбузын, йошкар ушменын нӧшмыштым 400 грамм дене; кешырын, ковыштан, ревын нӧшмыштым 200 грам дене, паренгын нӧшмыжым 1 гр. дене да пеш шуэн лийше нӧшмылык олмам.

Йоча-шамыч, те шинчышаш улыда, вет кунар шуко нӧшмӧ лийеш, тунарак шуко ӱдымаш, шуко питомник сай результатан лийшаш улыт.

Но нӧшмым погымаш—пел паша веле. Культурлан у растенийым кычалмаш пашам обязательне саемдыман. Вет мемнан элыште у растений-промышленностьлан, шемер калыклан кочкашыже да ола-шамычым ужартышашлан кӱлеш. Мемнан чодра, курык да степ налын пытарыдыме растительный поянлыкан улыт. Тиде поянлыкым мыланна культурандаш кӱлеш.

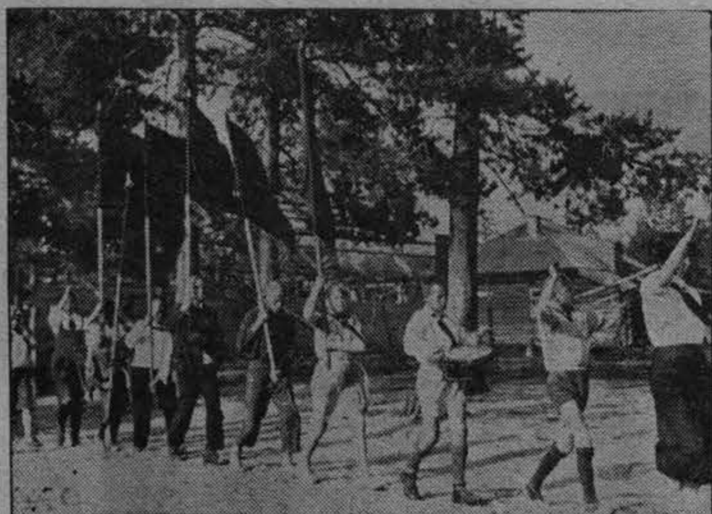
Дальный востокысо, Тайгасе, Алтайысе, Ферганысе Памирысе, Кавказысе, Степной украинласе тунемше-шамычлан учитель да комсомолын вуйлатымышт почеш шке изи экспедицийышт дене у плодовой, ягодный, злачный, технический да лекарственный растенийым эре кычалман.

Иоча-шамычын тиде разведческий пашашт мландым уэмдыме нерген кугу вождь Владимир Ильич Ленинын заветшым шукташ полшен кертеш.

Тиде заветым сайын шукташда шокшын желатлем.

Темдан Мичурин.

„ТАИРЫШТЕ" ИЛЫШ ШОЛАШ ТӰҤАЛЕ

Пиялан совет йоча-шамычлан канашышт эл мучко тӱжем дене пионерский лагерь - шамыч улыт.

Чодра коклаэ сылне „Таир" ер воктене мемнан республикысе пионер шамычын лагерьышт лӱшка. Туышто ий йыда шӱдӧ дене отличник, сай общественник шамыч канат.

12 июньышто лагерь ӱмбак флаг нӧлталте. Лагерь тенийсе шке сезонжым тӱҥале.

ИК ЕШЛА ИЛЕНА

Мыйым школ дирекций ден пионер организаций сай тунеммемлан республиканский пионер лагерьыш—„Таирыш" колтышт. Тыште первой мыйын палыме йолташ - шамычем уке ылыч. Варажым кажне кечын икте, весе дене палыме лияш тӱгальым. Пырля модаш тӱгална. Йошкар Ола гыч толшо пионер Вершинин эн сай йолташем лие. Тыге ме руш, татар, марий-шамыч кажне кечын пырля келшен илымашым пеҥгыдемдышна. Кызыт ик ешла келшен илена. Пырля модына, йӱштылына, кочкына, кружоклаште пашам ыштена. Мемнан коклаште интернациональный связь пеҥгыде.

Казанцев Федя.

ФЛАГ НӦЛТАЛТЕ

12 июнь. Кечывал жап. „Т а и р"—республиканский пионер-шамычын лагерьышт—йоча - шамычын йӱкышт дене лӱшка. „Южо вере „Ура! кычкырат. Хе-хе-хе!", —воштылмо йӱк шокта. Тиде йоча-шамыч весела модыш дене модыт. Адак волейбол перыме йӱк „брлоп" шоктен шергылтеш. Теве ик тӱшка йоча-шамыч пуш дене коштыт. Шукышт площадкыште улыт, тӱрлӧ модыш дене модыт. Веселан танцоватлымым ужын, кумыл нӧлталтеш.

Таче йоча-шамыч чыланат у вургемым чиеныт. Тӱсышт мучашдымын куанышан. Нунын таче пайрем—„Таир" лагерьым почмо кече.

Кечывал кочкыш деч вара горн йӱк шоктыш. Тудо линейкыш чумыргаш увертара.

Отряд-шамыч шке верыштышт шогалыч.

—Отряд, смирно!—вожатый-шамыч шке отрядыштым тӧрлат.

Лагерь шыпланыш. Вожатый-шамыч шке верыштышт улыт.

Столовой могырым тӱмыр да горн йӱк почеш знамям нумалын дежурный звена толеш. Нуно трибуныш кӱзат.

Изиш лиймеке отряд вожатый - шамыч лагерьысе дежурныйлан р а п о р т ы м пуаш тӱҥалыч. Тылеч вара дежурный лагерь начальниклан рапортым пуа:

—Начальник йолташ! Лагерьыште чылаже 213 пионер. Чыланат галстук дене улыт!.. Вася мутшым кошартыш.

Вара лагерь начальник Анатолий Сергеевич Кузьминых ойлыш.

—Лагерьым почмашеш шотлена. Флагым нӧлташ!—тудо мутшым кошартыш.

Дежурный звена флагым нӧлта. Горн йӱк шергылтеш.

Варажым ВЛКСМ Обком секретарь Кондратьев йолташ саламлыме мутым ойла.

—Мемнан элыште веле партий ден правительстве йоча-шамыч верч тыршат. Нуно йоча-шамычлан тунемашышт, канашышт, пеҥгыде кап-кылан, коммунизмым ышташ йӧрышӧ лийын кушкашышт кугу условийым ыштеныт. Мемнан кугу вождьна Сталин йолташ шкеак йоча - шамыч верч чот тырша,—ойлыш тудо.

Лагерь почмо деч вара „Таирысе" пионер - шамычын парадышт лие.

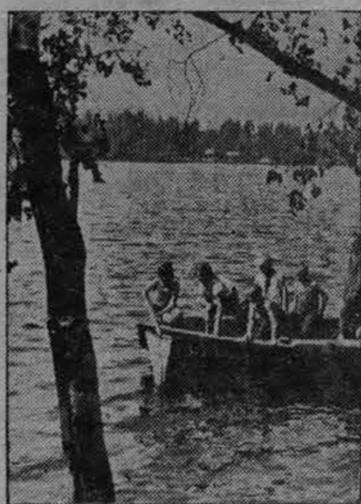
„Таир" шке илышыжым тӱҥале.

И. Федотов.

ВЕСЕЛАН КАНЕНА

Мыйым „Таирыште" звена вожатыйлан сайлышт. Мланем ответственный паша логале. Звенан ӱшанымыжым честь дене шукташ кӱлеш. Мый шке звенам дене канышым веселан эртараш шонем. Шукышт музыкальный кружокышто участвоватлынешт. Южышт коллекцийым ышташ шонат. Художественный литературым звенаштына йӱкын лудаш тӱҥална. А вот площадкыштыже модаш могай сай! Тӱрлӧ модыш-шамыч улыт. „Гигантские шаги" модышым пеш йӧратена. Пушыш шинчын „Таир" ерым лӱҥгыктыл кошташат пеш йӧратена. Военный модыш-шамыч мемнам пеш интересоватлат.

Уракова Настя.
3-шо отряд, 3-шо звена.

Лагерьыш—канаш!

Эр могайе сылне,
Кече шыргыжеш,
Теве сатер валне
Чинчыла коеш.

Чолга Эчу шолым
Грамотым кучен.
Тунем лектын школым—
Лагерьже вучен.

Шолым його огыл,
Тыршен тунемаш.
Вуйым шупшын огыл
Весылан полшаш.

Авто кычкыралын
Тольо ужаташ.
Кайыш Эчу шолым
Лагерыш канаш.

Сайын кане, шолым,
Пенгыдем толат.
У тунемме ийым
Чаплын вашлият.

ЧАЛАЙ ВАСЛИЙ.

МЕМНАН ВЕРЧ КУГУ СТАЛИН ТЫРША

Те, йоча-шамыч, СССР деч посна могай элым шинчеда, кушто йоча - шамыч нерген тыршат? Те мый дене пырля ойледа: „Тиде мемнан эл деч моло вере нигуштат уке". Лач мемнан элыште веле партий ден правительстве йоча-шамыч нерген чот тыршат. Мемнан тазалыкна верч, тунемшаш верч, веселан канышашна верч тӱнямбалсе паша калыкын вождьшо Сталин йолташ чот тырша.

Мемнан ончылно чыла уло: тунемаш, наукым пален налаш школ - шамыч, шкенам кандараш лагерь, санаторий-шамыч, молат. Теве шуко миллионан пиялан йоча-шамыч кокла гыч мыят иктыже улам. Арын пеле кыдалаш школым Похвальный грамота дене пытармемлан мый „Таирыште" канем.

Николаев Сидор.

КУГУ ПӦЛЕК

Мый эреак „отлично" да „хорошо" отметке дене веле тунем шогышым. Испытанийымат тыгак кучышым. Шкенан отрядыште Сталин лӱмеш звенан вожатыйжылан пашам ыштышым. Мыйын звенам школышто эн ончыл лекте. Мыйым дирекций ден пионер организаций республиканский пионер лагерьыш — „Таирыш" колтышт. Кызыт мый тушто веселан канем.

Соловьев Ваня.
Сотнур район, Петъял пеле кыдалаш школ, 6 класс.

Фото Свечкиным.

Шонымем шуо

„Таир" нерген мый шукертак шонаш тӱҥалынам. „Ик кана тушто канен ончаш ыле"—шоненам мый. 1937—38 тунемме ийыште чот тунемаш пижым. Эре отлично да сай веле тунем шогышым. Общественный пашаштат участвоватленам: классный старосталан пашам ыштышым. Морко район, Азъял пеле кыдалаш школым Похвальный грамота дене тунем пытармемлан мыйым „Таирыш" колтышт. Мый нигунамсе деч чот куанышым. Лагерьыште мый утларакшым оборонный значок-шамычлан: БГТО, ЮВС, ПВХО - лан нормым пуэн пытарынем. Адак военный модыш дене модаш, походыш кошташ пеш йӧратем.

Савельев Виктыр.

Кугу Октябрьский социалистический революций марий калыкын искусствыжлан пеледаш кумда корным почын

Сӱретыште: Шола гыч пурлашке—1. Ленинградский консерваторий пеленсе музыкальчый школышто тунемше **Вася Яшмолкин скрипка дене у муро-шамычым** тунемеш. Кызыт Йошкар-Олаш каникуллан толын. 2. Йошкар-Оласе музыкальне-театральный училищын балетный отделеньыжын первой курсыштыжо тунемше-шамыч—шола гыч пурлашке—**Суворова Юля, Кудрявцева Ольга, Скворцова Анфиса, Ибаева Настья** танцоватлат; 3. **Казакова Зоя** „Восточный танецым" танцоватла; 4. Тромбаным шокташ тунемше **Суворов** испытанийым сдатлаш ямдылалтеш. Воктенже тудын педагогшо **Кириков** йолташ. Фото **Никифоровын.**

Границе вес велне

Фашистский самолет-шамыч французский ден английский пароход ӱмбак бомбым кышкат

Республиканский Испаний деч Каталонийым пӱчкын налмек, мятежник - шамыч республиканец - шамычым вашке сӱмырен шуэн, сарым пытарнешт ыле. Туге гынат, чыла тиде ӱшанымашышт кӱрылтӧ. Республиканец-шамыч нунын чыла атакыштым пеҥгыдын чактарен толыт. Адак мятежник-шамычын тылыштыштат шуко вере германский ден итальянский захватчик-шамыч ваштареш восстаний нӧлталтеш.

Фашистский авиаций германий ден итальянский правительстве-шамычын кӱштымышт почеш Испанийын мирный олалашкыже чӱчкыдынак налетым ыштат. Тыге нуно лу дене пӧртым, школым, больницым шалатылыт. Тӱжем дене шоҥго, ӱдрамаш, йоча - шамычым пуштедат. Испаний пӧрт ӱмбак чӱчкыдын кержалтыт. Шукерте огыл Аликанте ден Валенсийсе портым бомбардироватлыме годым кум английский пароход чот сусырген. Тулеч вара фашистский самолет-шамыч Дениа портышто францийын „Брисбан" пароходшым бомбардироватленыт. Бомбын пудештмыже дене пароходышто улшо невмешательстве комитетын контролержо, английский офицер Джонс ден английский моряк коленыт. Пароход вӱд йӱмак каен.

Фашистский самолет-шамыч Кастельон портышто англиийын „Айседора" пароходышкыжо бомбым шуэныт. Пароход сусырген.

Ответ-шамыч

(„Ямде лий"-ын 14 майыште лекше 24 №-жым ончо)

Тушто-шамыч:

1. Капкан.
2. Пуля.

САМЫРЫК ТАЛАНТ-ШАМЫЧ КУШКЫТ

Мемнан элыште чыла тӱрлӧ специальностьым налын кушкаш молодежлан пеш кумда корно почылтын. Мемнан элысе калык чумыр тӱням ӧрыктарыше кугу талантан музыкант, артист-шамычше дене кугешна. Тӱрлӧ калык-шамыч коклаште национальный форман, социалистический содержанийан культур кечын пелед толеш.

Самырык музыкант, марий артист-шамычым ямдылен шогаш Йошкар-Олаштат музыкально-театральный училищым организоватлыме. Тудо ынде ятыр ий пашам ышта. Самырык талант-шамычлан кушкаш пеш кугу йӧным пуымо. Тушко 14—15 ияш йоча-шамыч тунемаш толыт да 4 ий жапыште тале специалист лийын лектыт.

Теве балетный отделенийын первой курсыштыжо тунемше Скворцова Анфисам налына. Тудо але 15 ияш велэ, но тале мастар лийшашыжым кызытак раш палдара. Специальность дене испытанийыште отлично сдатлен. Тудо курс гычак Кудрявцева Ольга отлично сдатлен. Пионерка Пекунькина Люба музыкальный отделенийын подготовительный курсыштыжо тунемеш. Люба изи годсек музыкым йӧрата. Пеле кыдалаш школышто тунеммыже годымак скрипка дене пеш сайын шоктен мошта ыле. Люба музык дене испытанийым отлично сдатлен. Почеш кодшо йолташыже шамычланат Люба полшен шоген.

Театральный отделенийын первой курсыштыжо 14 студент кокла гыч Губеева Надя ден Черепенина Шура испытанийым отлично сдатленыт. Подготовительный отделенийыште тунемше Сибулатов Валериян специальность денат, общеобразовательный предмет-шамыч денат отлично отметкым налын.

Музыкально-театральный училищыште шӱдӧ дене самырык талант - шамыч кушкыт. Социалистический содержанийан, национальный форман культуржым виянгдымаште марий калык тиде школ гыч ий еда у кадр шамычым налын шога.

Илян Япык.

Мемнан календарьна

11 гыч 18 июнь марте

11 июньышто (1899 ийын) Российыште первой радио установко почылтын. Радиом руш учоный Попов изобретатлен.

12 июньышто (1920 ийын) Йошкар Армий Киевым белополяк - шамыч деч утарен да тушко пурен.

13 июньышто (1811 ийын) Виссарион Григорьевич Белинский шочын.

14 июньышто (1897 ийын) руш пашазе-шамыч первой кана, 1896-1897 ийлаште стачке - шамычым ыштымекышт сеҥымашыш шуыныт: паша кече 11 часат пеле марте волталтын.

15 июньышто (1925 ийын) Казахский Автономный ССР ышталтын. Сталинский Конституций почеш 1936 ийыште Казахский республик Союзныйыш савыралтын.

16 июньышто (1671 ийын) Российысе кресаньык-шамыч восстанийын вождьшо Степан Тимофеевич Разиным казнитленыт.

17 июньышто (1818 ийын) знаменитый французский композитор Шарль Гуно шочын.

18 июньышто (1936 ийын) кугу руш писатель, коммунизм верч кучедалше Алексей Максимович Горький колен. Тудым троцкистско - бухаринский фашистский бандит - шамыч пуштыныт.

Ончыкыжат отлично тунемаш тӱҥалам

Ныл ий Нолядӱр тӱҥалтыш школышто тунемым. Тиде жапыште посредственно да плохо отметкым ик канат налын ом ул, эре отлично да хорошо оценке дене тунемым. 3-шо чырыкыште кум предмет дене хорошо, молыжо отлично ыле гын, 4-ше чырыкыште чыла предмет денат отлично сдатлышым.

Испытанийын пытартыш кечыштыже историй дене испытанийым кучышым. Тиде предметым мый поснак чот йӧратем.

Мый изинекак музыкым пеш йӧратем. Садланак ачам гармоньым налын пуэн. Ынде шуко мурым сайынак шоктем. Кеҥеж каникулым сай эртарен, шыжым музыкальный школышко тунемаш каем. Туштат отлично тунемаш тӱҥалаш мутым пуэм.

Шалаев Геля.

Нолядӱр тӱҥалтыш школ, Йошкар-Ола район.

Похвальный грамота мыйым эше чот куандарыш

Тунемме ий тӱҥалме годым мыйын тунемме пашам начаррак каен шогыш. Кокымшо чырыкыште саеме. Кумышо ден нылымше чырыкыште адакат виянрак тунемаш пижым.

Мыйын тыршымем арам ыш лий. 20 май кечын пеш кугу куанымаш дене испытанийыш мийышым. Испытанийын первой кечыштыже русский язык дене диктант лие. Кудымышо классыште мый ышкетын отлично возенам. Тидыже мыйым эше чот куандарыш. Моло предмет-шамыч денат испытанийым отлично сдатлышым.

Пионерыште кумышо ий шогем. Отрядын ӱшанен пуымо пашажым сайын шуктем. Тений шкенан школысо „Тунемше" лӱман пырдыж газет редакторлан шогышым.

Тунеммаште почеш кодшо Соколов Алексей йолташемлан ончык лекташыже полшенам. Руш йылме дене тудат сайын сдатлыш.

Смирнов Алексей.

Параньга район, Ильпанур пеле кыдалаш школ.

ПИОНЕР ПАШАМ ТЫГЕ КОДАШ ОК ЛИЙ

Медведево пеле кыдалаш школ пелен (Йошкар-Ола район) 9 отряд, тушто 249 пионер уло. Вожатыйлан Садов Николайым сайлымек паша пеш начар каен. Теве 5-ше „Б" классыште теле гоч улыжат кок сбор веле лийын. Первойжо организационный погынымаш ыле, весыштыже звеневой ден горнистым сайлыме. Тудлеч вара нимогай пашат каен огыл. Каникул деч ончыч каникулым сайын эртаршаш нерген мутат лийын огыл. Кызыт пионер-шамыч жапым кӧ кузе мошта, туге эртарат.

Пионер организацийын пашажым тыге кодаш ок лий. Отряд вожатый Садов йолташлан пашам кызытак виянгдаш пижашыже кӱлеш.

Отлично тунемше

Овчинников П. П.

5-ше „Б" класс.

ТОШТО стабильный УЧЕБНИКЫМ *УЖАЛЫЗА*

ШКОЛЬНИК-ШАМЫЧ!

Те шке школыштыда вес классыш куснен улыда.

Тендан тошто, кучылтмо учебникда кодын, тудо тланда ынде огеш кӱл, но тендан изирак ийготан йолташда-шамычлан кӱлеш.

Тиде учебникым КОГИЗ магазин ден киоскылашке ужалыза!

ШАРНЫЗА! КОГИЗ-ын чыла магазинже ден киоскшо-шамыч тошто стабильный учебникым налыт.

МЕМНАН АДРЕС: Йошкар-Ола, Марий АССР, Совет пӧрт, 25-ше №-ан пӧлем, „Ямде лий" редакций. Телефон: Совет пӧртын коммутаторжо, 82-шо №.

Врид. отв. редактора—И. АЛЕКСАНДРОВ.

Увол Марлита № А—602. Йошкар-Ола Маргосиздатын 1-ше типографийже.